

FICHA TÉCNICA DE LA ASIGNATURA

Datos de la asignatura	
NombreCompleto	Recursos educativos para alumnos con discapacidad o dificultades de aprendizaje (PT)
Código	E000005927
Título	Grado en Educación Primaria
Impartido en	Grado en Educación Primaria [Cuarto Curso] Grado en Educación Infantil y Grado en Educación Primaria [Quinto Curso]
Nivel	Reglada Grado Europeo
Cuatrimestre	Semestral
Créditos	6,0
Carácter	Básico
Departamento / Área	Centro de Enseñanza Superior Alberta Giménez (CESAG)

Datos del profesorado	
Profesor	
Nombre	Margalida Calafat Matas
Departamento / Área	Departamento de Didáctica General y Teorías de la Educación
Despacho	núm. 16
Correo electrónico	mcalafat@cesag.comillas.edu

DATOS ESPECÍFICOS DE LA ASIGNATURA

Contextualización de la asignatura
Aportación al perfil profesional de la titulación
El docent ha de considerar la diversitat dels tots els alumnes i les alumnes que es troben dins l'aula. El docent ha de saber detectar i determinades necessitats específiques per a poder donar la resposta més adient. Tot plegat li ha de permetre planificar la seva tasca de manera que tots els alumnes puguin participar en el procés d'ensenyament i aprenentatge. A més, el docent ha de saber com, quan i perquè coordinar-se amb la resta del personal docent i amb altres professionals, quan la situació ho requereixi.
Prerrequisitos
Es recomana haver cursat les assignatures pròpies d'aquesta menció, així com les assignatures d'Educació inclusiva i Didàctica general. Selecció, anàlisi i tractament de la informació procedent de fonts diverses. Comprensió i expressió oral i escrita en les dues llengües oficials. Iniciativa i autonomia personal. Capacitat reflexiva i crítica.

Competencias - Objetivos

Competencias

GENERALES

CGI03	Capacidad de organización y planificación	
	RA1	Planifica su trabajo personal de una manera viable y sistemática
	RA2	Se integra y participa en el desarrollo organizado de un trabajo en grupo
CGP07	Habilidades interpersonales	
	RA1	Utiliza el diálogo para colaborar y generar buenas relaciones
	RA2	Muestra capacidad de empatía y diálogo constructivo
	RA3	Valora el potencial del conflicto como motor de cambio e innovación
	RA4	Es capaz de despersonalizar las ideas en el marco del trabajo en grupo para orientarse a la tarea.
CGP08	Trabajo en equipo	
	RA1	Participa de forma activa en el trabajo de grupo compartiendo información, conocimientos y experiencias
	RA2	Se orienta a la consecución de acuerdos y objetivos comunes
	RA3	Contribuye al establecimiento y aplicación de procesos y procedimientos de trabajo en equipo
CGS11	Capacidad de aprender	
	RA1	Se muestra abierto e interesado por nuevas informaciones
	RA2	Cambia y adapta sus planteamientos iniciales a la luz de nuevas informaciones
	RA3	Muestra curiosidad por las temáticas tratadas más allá de la calificación
	RA4	Establece relaciones y elabora síntesis propias sobre los contenidos trabajados

CGS12	Capacidad para adaptarse a nuevas situaciones	
	RA1	Mantiene el dinamismo y el control en situaciones de presión de tiempo, desacuerdo, oposición o adversidad
	RA2	Aplica conocimientos y formas de actuación contrastadas en situaciones conocidas a otras que son nuevas o inesperadas
	RA3	Comprende que lo nuevo es una oportunidad de mejora y es consustancial a la vida profesional
CGS13	Capacidad para trabajar de forma autónoma	
	RA1	Realiza sus trabajos y su actividad necesitando sólo unas indicaciones iniciales y un seguimiento básico
	RA2	Busca y encuentra recursos adecuados para sostener sus actuaciones y realizar sus trabajos
	RA3	Amplía y profundiza en la realización de sus trabajos
CGS15	Comprensión de las culturas y las costumbres de otros países	
	RA1	Comprende la diversidad cultural y social como un fenómeno humano y como una fuente de riqueza
	RA2	Muestra interés por el conocimiento de otras culturas
	RA3	Propicia contextos relacionales inclusivos ante la diversidad
MODULARES		
CMPT01	Identifica las características y manifestaciones de las dificultades de aprendizaje específicas en las etapas de Infantil y Primaria	
	RA1	Explica de forma clara los conceptos de dificultad de aprendizaje
	RA2	Describe las manifestaciones de las dificultades de aprendizaje más frecuentes en Infantil y Primaria
CMPT02	Conoce la legislación relativa a las dificultades de aprendizaje	
	RA1	Ubica las dificultades de aprendizaje en textos legales
	RA2	Utiliza los textos legales vigentes para la toma de decisiones en relación con los alumnos con dificultades de aprendizaje

CMPT04	Sabe qué es la discapacidad y sus repercusiones en la vida de las personas	
	RA2	Analiza las repercusiones que los distintos tipos de discapacidad tienen en la vida social, familiar y escolar de los afectados
CMPT05	Conoce los principios de la educación inclusiva	
	RA1	Identifica los principios filosóficos de la educación inclusiva
	RA2	Describe las características de una escuela inclusiva
	RA3	Valora las ventajas y los problemas que pueden surgir al implementar criterios de inclusividad en las escuelas españolas
	RA4	Compara la implementación de las políticas de inclusividad en distintos países
CMPT09	Es capaz de identificar los principales de problemas conductuales en menores de 0 a 12 años.	
	RA1	Describe las características de las conductas disruptivas en la infancia y los diferencia de otros problemas de conducta
CMPT10	Sabe las principales pautas de intervención educativa con alumnos que presentan un problema conductual	
	RA1	Conoce técnicas y métodos de trabajo con niños que presentan conductas disruptivas
CMPT12	Conoce recursos materiales y tecnológicos para trabajar con alumnos que presentan una discapacidad o una dificultad específica de aprendizaje	
	RA1	Identifica recursos materiales y tecnológicos adecuados para trabajar distintas áreas de intervención / desarrollo con alumnos que presentan una dificultad de aprendizaje o una discapacidad
	RA2	Puede usar o adaptar los recursos materiales y tecnológicos existentes para trabajar distintas áreas de intervención / desarrollo con alumnos que presentan una dificultad de aprendizaje o una discapacidad de forma eficaz
	RA3	Tiene criterio para recomendar a las familias recursos materiales y tecnológicos adecuados a las necesidades de sus hijos
CMPT13	Sabe crear sus propios materiales para trabajar con alumnos discapacitados o con una dificultad de aprendizaje	

RA1	Puede fabricar sus propios recursos materiales para trabajar aspectos concretos con sus alumnos
RA2	Puede desarrollar sus propios recursos tecnológicos para trabajar aspectos concretos con sus alumnos

BLOQUES TEMÁTICOS Y CONTENIDOS

Contenidos – Bloques Temáticos

Resultats d'aprenentatge

- Identifica les característiques i manifestacions de les dificultats d'aprenentatge específiques en les etapes d'Infantil i Primària.
- Explica de forma clara els conceptes de dificultat d'aprenentatge.
- Descriu les manifestacions de les dificultats d'aprenentatge més freqüents en Infantil i Primària.
- Coneix la legislació relativa a les dificultats d'aprenentatge.
- Situa les dificultats d'aprenentatge en textos legals.
- Utilitza els textos legals vigents per a la presa de decisions en relació amb els alumnes amb dificultats d'aprenentatge.
- Coneix els principis de l'educació inclusiva.
- Identifica els principis filosòfics de l'educació inclusiva.
- Descriu les característiques d'una escola inclusiva.
- Valora els avantatges i els problemes que poden sorgir en implementar criteris de inclusivitat a les escoles espanyoles.
- Coneix recursos materials i tecnològics per treballar amb alumnes que presenten una discapacitat o una dificultat específica d'aprenentatge.
- Identifica recursos materials i tecnològics adequats per treballar diferents àrees d'intervenció / desenvolupament amb alumnes que presenten una dificultat d'aprenentatge o una discapacitat.
- Pot usar o adaptar els recursos materials i tecnològics existents per treballar diferents àrees d'intervenció / desenvolupament amb alumnes que presenten una dificultat d'aprenentatge o una discapacitat de forma eficaç.
- Té criteri per recomanar a les famílies recursos materials i tecnològics adequats a les necessitats dels seus fills.
- Sap crear els seus propis materials per treballar amb alumnes discapacitats o amb una dificultat d'aprenentatge

Bloc 1: Aclariment conceptual.

Estat de la qüestió. Factors de fragilitat, de risc i de protecció. Nivell i tipus d'intervenció. Els Drets de la Infància. Recursos per a la Infància.

Bloc 2: Protecció de la infància

Recursos, estratègies i tècniques d'intervenció. Una visió ètica de la cultura de la Infància.

Bloc 3: La interculturalitat.

Aclariment conceptual. Recursos, estratègies i tècniques d'intervenció. Visió ètica de la interculturalitat.

METODOLOGÍA DOCENTE

Aspectos metodológicos generales de la asignatura

Participació i assistència regular a classe Participació activa obligatòria en les propostes "on line" Portafoli Seminari

L'assignatura és presencial, i que per tant és convenient que participi de les activitats corresponents a l'avaluació contínua, tant presencials com on line. La participació a més de la intervenció directa en totes les propostes d'aula està en relació amb propostes on line obligatòries.

La no assistència comprovada i injustificada a més d'un terç de les hores lectives impartides en cada assignatura, pot tenir com a conseqüència la impossibilitat de presentar-se a examen en la convocatòria ordinària del mateix curs acadèmic. En el cas que s'apliqués aquesta conseqüència, la pèrdua de convocatòria s'estendrà automàticament a la convocatòria extraordinària. Amb caràcter general, es considera pendent de compliment de l'escolaritat obligatòria de l'assignatura.

Els treballs, projectes i seminaris són activitats que s'han d'aprovar per separat, és a dir no es farà mitjana si cadascuna d'aquestes activitats no s'ha aprovat. Aquests treballs i projectes s'han de lliurar en el període establert i és obligatòria l'assistència a les sessions en les quals es realitzi, ja que no s'entenen com a activitats desvinculades del procés i dels continguts que es van desenvolupant al llarg del curs. Si no es presenten en les dates establertes, l'alumne / a no els podrà presentar en l'avaluació extraordinària.

En el supòsit que s'hagi suspès algun treball, projecte o seminari l'alumne / a tindrà l'oportunitat de realitzar les modificacions oportunes per poder obtenir la puntuació mínima al final del semestre, no per a la convocatòria extraordinària. Es considerarà la qualificació d'un "no presentat" quan "hagi realitzat o lliurat un terç o menys de les activitats d'avaluació previstes a la guia docent" per tant, si supera el terç però no presenta la totalitat de les activitats d'avaluació obtindrà una qualificació de suspens. No es guardarà la qualificació de les activitats d'avaluació més enllà del curs acadèmic.

L'autoavaluació i la coavaluació són dos instruments de valoració que es proposaran per consolidar el procés de valoració del propi treball i del treball en grup.

La prova final inclou tota la matèria que s'ha desenvolupat durant el semestre L'adequació de la sintaxi, l'ortografia i l'ús de la terminologia repercutiran en la qualificació de les diferents proves d'avaluació. No obtindran la qualificació de cinc aquelles proves d'avaluació que no reuneixin els requisits bàsics de correcció ortogràfica i gramatical, així com de presentació de treballs.

Metodología Presencial: Actividades

- Lliçons de caràcter expositiu
- Exercicis i resolució de problemes
- Estudi de casos

Centrades en l'estudiant

- Treballs de caràcter teòric i reflexiu (individual-petit grup)
- Seminari de treball
- Sessions tutorialis (individuals-petit/gran grup)

Metodología No presencial: Actividades

Treball autònom de l'estudiant

- Lectura, anàlisi i estudi individual
- Treball col·laboratiu, debats i converses
- Port foli / Carpeta d'aprenentatge

RESUMEN HORAS DE TRABAJO DEL ALUMNO

HORAS PRESENCIALES			
Lecciones magistrales	Ejercicios prácticos/resolución de problemas	Seminarios y talleres (casos prácticos)	Trabajos grupales
20.00	30.00	40.00	30.00
HORAS NO PRESENCIALES			
Ejercicios prácticos/resolución de problemas	Seminarios y talleres (casos prácticos)	Trabajos individuales	
10.00	10.00	10.00	
CRÉDITOS ECTS: 6,0 (150,00 horas)			

EVALUACIÓN Y CRITERIOS DE CALIFICACIÓN

Actividades de evaluación	Criterios de evaluación	Peso
Treball de recerca i exposició	Treball de recerca i exposició: • Recerca de le fonts primàries i secundàries • Anàlisi del contingut • Desenvolupament del treball escrit • Adequació del contingut de la recerca al treball • Adequació del treball escrit a l'exposició	70 %
Prova oral	Prova oral • Recerca compartida • Conversa col·laborativa	

Port foli /carpeta aprenentatge	• Conclusions conjuntes Port foli/ Carpeta aprenentatge • Presa de decisions i recerca personal. • Reflexió i connexió amb la realitat. • Aspectes formals i estructuració del contingut • Evidència/es i significació del contingut proposat. • Bibliografia, documentació i ressenyes. • Ortografia i expressió escrita.	
Autoavaluació Coavaluació Avaluació de grup	Respondre a rúbrica de auto, coavaluació i avaluació de grup Propostes de millora	30 %

Calificaciones

L'assignatura és presencial, i que per tant és convenient que participi de les activitats corresponents a l'avaluació contínua, tant presencials com on line. La participació a més de la intervenció directa en totes les propostes d'aula està en relació amb propostes on line obligatòries. La no assistència comprovada i injustificada a més d'un terç de les hores lectives impartides en cada assignatura, pot tenir com a conseqüència la impossibilitat de presentar-se a examen en la convocatòria ordinària del mateix curs acadèmic.

En el cas que s'apliqués aquesta conseqüència, la pèrdua de convocatòria s'estendrà automàticament a la convocatòria extraordinària. Amb caràcter general, es considera pendent de compliment de l'escolaritat obligatòria de l'assignatura.

Els treballs, projectes i seminaris són activitats que s'han d'aprovar per separat, és a dir no es farà mitjana si cadascuna d'aquestes activitats no s'ha aprovat. Aquests treballs i projectes s'han de lliurar en el període establert i és obligatòria l'assistència a les sessions en les quals es realitzi, ja que no s'entenen com a activitats desvinculades del procés i dels continguts que es van desenvolupant al llarg del curs. Si no es presenten en les dates establertes, l'alumne / a no els podrà presentar en l'avaluació extraordinària.

En el supòsit que s'hagi suspès algun treball, projecte o seminari l'alumne / a tindrà l'oportunitat de realitzar les modificacions oportunes per poder obtenir la puntuació mínima al final del semestre, no per a la convocatòria extraordinària. Es considerarà la qualificació d'un "no presentat" quan "hagi realitzat o lliurat un terç o menys de les activitats d'avaluació previstes a la guia docent" per tant, si supera el terç però no presenta la totalitat de les activitats d'avaluació obtindrà una qualificació de suspens. No es guardarà la qualificació de les activitats d'avaluació més enllà del curs acadèmic. L'autoavaluació i la coavaluació són dos instruments de valoració que es proposaran per consolidar el procés de valoració del propi treball i del treball

en grup. Les dues escales tenen un pes de 10%, en el supòsit que no s'hagi assistit durant la sessió són irrecuperables.

L'adequació de la sintaxi, l'ortografia i l'ús de la terminologia repercutiran en la qualificació de les diferents proves d'avaluació. No obtindran la qualificació de cinc aquelles proves d'avaluació que no reuneixin els requisits bàsics de correcció ortogràfica i gramatical, així com de presentació de treballs.

La professora utilitzarà com a recurs per a l'assignatura la plataforma virtual d'ensenyament – aprenentatge del CESAG que es pot trobar a l'adreça <http://campus.cesag.org/>. Per tant l'alumne / a haurà de visitar regularment l'espai de l'assignatura per conèixer els documents de treball i les activitats a realitzar, així com condicions, terminis de lliurament, etc.

PLAN DE TRABAJO Y CRONOGRAMA

Actividades	Fecha de realización	Fecha de entrega
PRESENCIALSS • Lliçons de caràcter expositiu • Exercicis i resolució de problemes • Estudi de casos Centrades en l'estudiant • Treballs de caràcter teòric i reflexiu (individual-petit grup) • Seminari de treball • Sessions tutorialis (individuals-petit/gran grup)	Durant tot el semestre	En cada activitat s'explicitarà l'exigència en el lliurament
NO PRESENCIALS Treball autònom de l'estudiant • Lectura, anàlisi i estudi individual • Treball col·laboratiu, debats i converses • Port foli / Carpeta d'aprenentatge	Durant tot el semestre	Propostes individuals de lliurament / concretar amb tutoria

BIBLIOGRAFÍA Y RECURSOS

Bibliografía Básica

AGUADO, T. ; GIL, I; MATA, P. (2005). Educación intercultural: una propuesta para la transformación de la escuela. Madrid: Centro de Investigación y Educación Educativa.

CYRULNIK, BORIS (2002). Los patitos feos. La resiliencia: una infancia infeliz no determina la vida. Barcelona: Gedisa.

ESCARABAJAL, A. (2015). Comunidades interculturales y un trabajo colaborativo para una sociedad inclusiva. Madrid: Narcea

RACIONERO, S.; ORTEGA, S.; GARCÍA, R.; FLECHA, R. (2012). Aprendiendo contigo. Barcelona: Hipatia Editorial.

TÉLLEZ, J.A (2008). Educación intercultural. Miradas multidisciplinares. Madrid: Ed. CIDE/ed. Catarata.

VVAA. (2012). Formación del profesorado para la diversidad cultural. Madrid: La Murada.

VVAA. (2014). Els Drets de la infància. Barcelona: Barcanova.

Bibliografía Complementaria

AGUADO, T.; GIL, I; MATA, P (2005) Educación intercultural: una propuesta para la transformación de la escuela. Madrid: Ed. Centro de Investigación y Educación inclusiva.

ARNAIZ, P. (2003) Educación Inclusiva: una escuela para todos. Málaga: Aljibe.

AUBERT, A; DUQUE, E.; FISAS, M.; VALLS, R. (2004). Dialogar y transformar. Pedagogía crítica del siglo XXI. Barcelona: Graó.

BEN, T (1998). Papá, ¿qué es el racismo? Madrid: Alfaguara.

BESALÚ, X. y LÓPEZ, B. (coords.) (2011). Interculturalidad y ciudadanía: Red de escuelas interculturales. Madrid: Wolters Kluwer.

BESALÚ, X. (coord..) (2007). Educar en sociedades pluriculturales. Barcelona: Wolters Kluwer.

CASANOVA, M.A. (2011). Educación inclusiva: un modelo de futuro. Madrid: Wolters Kluwer.

COLECTIVO AMANI (2004). La escuela intercultural: regulación de conflictos en contextos multiculturales. Concienciación, negociación, confrontación. Madrid: CIDE.

COLECTIVO IOÉ (2003). Inmigración, escuela y mercado de trabajo. Una radiografía actualizada. Madrid: Fundación La Caixa.

FISAS, V. (2006). Cultura de paz y gestión de conflictos. Barcelona: Icaria.

FLECHA, R. (2006). Transformando la escuela: comunidades de aprendizaje. Barcelona: Graó.

HUNT, L. (2009). la invención de los Derechos Humanos. Barcelona: Tusquets ed.

JARES, X. (2004). Educar para la paz en tiempos difíciles. Bakeaz, Bilbao.

JARES, X. (2006). Pedagogía de la convivencia. Barcelona. Graó

KLENOWSKI V. (2004). Desarrollo de portafolios para el aprendizaje y la evaluación. Madrid: Narcea.

LLUCH, X. (2000) . Educación intercultural. Valencia: Tàndem

LLUCH, X. i SALINAS, J. (1996). La diversidad cultural en la práctica educativa. Materiales para la formación del profesorado en educación intercultural. Madrid: MEC.

LÓPEZ, B. y TUTS, M. (2012). Orientaciones para la práctica de la educación intercultural. Madrid: Wolters Kluwer.

MAALOF, A. (2009) El desajuste del mundo. Cuando nuestras civilizaciones se agotan. Madrid: Alianza Editorial.

MAALOUF, A. (2008). Identidades asesinas. Madrid: Alianza Editorial.

MANYER, J. (1992). Quan l'Íslam truca a la porta. Barcelona: Altafulla.

OLIVERES, A (2009). ¡En qué mundo vivimos! Infórmate, piensa y actúa. Barcelona: Icaria.

PONS, D. (2004). L'educació: el repte de la complexitat. Mallorca: El Far.

PRATS, E. (Coord.) (2007). Multiculturalismo y educación para la equidad. Barcelona: Octaedro

RUIZ DE LOBERA, M. (2004). Metodología para la formación en educación intercultural. Madrid: CIDE.

SEN, A. (2009). Identitat i violència . Qui té interès a convertir la identitat en un conflicte? Barcelona: La Campana

SORIANO, E. (coord.) (2009). Vivir entre culturas: una nueva sociedad. Madrid: La Muralla.

Altres recursos

Llei de Protecció del menor <http://www.boe.es/boe/dias/2006/12/13/pdfs/A43725-43752.pdf>

Oficina Defensa del Menor <http://oddm.caib.es> Convenció/Declaració del Drets de l'infància <http://www2.amnistiacatalunya.org/edu/docs/nu-decinfants-resum.htm>

Ministerio de Educación, Política social y Deporte <http://www.mepsyd.es/portada.html> Conselleria d'Educació i Cultura <http://weib.caib.es> Competències bàsiques a les Illes Balears <http://cbib.caib.es>

Dirección General de Educación y Cultura (2003). Las competencias clave. Bruselas: Comisión Europea/Eurydice <http://www.eurydice.org>

Ús periòdic del campus virtual per a un millor aprofitament de l'assignatura. Visionat de pel·lícules o documents audiovisuals diversos que es recomenaran en el seu moment.